

### Aktivita 3: Divadlo v Hradci Králové očima herců

**Čas:** 45 minut

**Pomůcky:** 4 obálky se scénáři (číslo nebo barva), Papír a tužka pro zápis faktů, hodiny nebo časomíra, prostor ve třídě pro hraní scénky

Učitel žáky nejprve rozdělí do čtyř skupin po 5–6 žácích (podle počtu žáků). Každá skupina si vylosuje jedno z připravených divadelních mini-představení.

Následuje práce ve skupinách (cca 10 minut). Přečtou scénář, rozdělí si role, vymyslí, kde se scénka odehraje (např. před divadlem, doma, v šatně, u piva...), nacvičí průběh scénky s důrazem na živost, výraz a tempo. Zvláštní rolí ve skupině je tzv. "Český specialista", který zapisuje klíčová fakta o divadle / Klicperovi) - jedná se o 6. člena skupiny. Tato role je dobrovolná, fakta může zapisovat kdokoli. Následuje předvádění scénky shrnutí informací (16-40 minuta). Žáci si mohou po scénkách provést stručný zápis (nespisovnost některých scén je záměrná).

#### Scénáře:

##### ÚRYVEK ČÍSLO 1

**Osoba 1:** Přemýšleli jste někdy o tom, jak by měl vypadat nový sál? Říkal jsem si něco velkolepého, ale zároveň bezpečného.

**Osoba 2:** Opravdu, stávající sál už nám nevyhovuje. Je čas na změnu. Měli bychom postavit trvalé, kamenné divadlo!

**Osoba 3:** To je skvělý nápad! Kamenné divadlo by bylo ideálním řešením. Musíme vymyslet, jak to udělat s rozpočtem. A kdo vlastně bude architekt?

**Osoba 4:** Mluvil jsem s několika architekty. Viktor Weinhengst má skvělé reference. Co myslíte, měli bychom ho zvážit?

**Osoba 5:** Viktor Weinhengst, ano, to by mohl být náš muž. A co ten finanční rozpočet? To je dobrá otázka.

**Osoba 1:** Snažíme se udržet to na 80 tisících. Původně se mluvilo o 100 tisících, ale to by bylo příliš.

**Osoba 2:** 80 tisíc zlatých, to by mělo stačit na solidní začátek. A kdy plánujeme otevření?

**Osoba 3:** Co říkáte na 30. září 1885? To by byl ideální termín.

**Osoba 4:** Ne, 30. září máme už jiné akce, a bylo by to moc pozdě. Co třeba 24. března 1885?

**Osoba 5:** Skvělý návrh, 24. března, to bude den, kdy otevřeme divadlo!

**Osoba 1:** A co představení? Měli bychom uvést něco, co osloví všechny, něco s historickým významem pro nás a pro město.

**Osoba 2:** Co takhle Eliška Přemyslovna od Klicpery? To by bylo symbolické a originální.

**Osoba 3:** Eliška Přemyslovna, skvělý nápad. To představení dokonale odráží naši kulturu a historii.

**Osoba 4:** Takže máme architekta, rozpočet, datum a otevírací představení. Viktor, 80 tisíc, 24. března 1885, Eliška Přemyslovna. Jsem nadšený, jak to všechno půjde dohromady!

**Osoba 5:** A nezapomeňme na bezpečnost, ať je všechno v pořádku.

**Osoba 1:** Souhlasím, bezpečnost především. A poté můžeme slavit, jak si zasloužíme.

##### 2. SCÉNA

**Osoba 1:** Vzpomínáte, jak jsme během války pořádali představení, i když byla těžká doba?

**Osoba 2:** No jasně. Každé představení mělo smysl. Výtěžek šel na pomoc – vdovy, sirotci, ranění... Nehráli jsme pro slávu.

**Osoba 3:** Hlavně jsme se zaměřili na činohry. Spolek Tyl sice v roce 1915 přerušil činnost, ale my jsme hráli dál.

- Osoba 4:** Pamatuju si, jakou radost tehdy udělala Fidlovačka. To byla naše nejsilnější inscenace.
- Osoba 5:** A nezůstalo jen u hraní. Během války jsme přidali nové prostory – skladiště, místo na kulisy a rekvizity.
- Osoba 1:** Po válce to jen rozkvetlo. První republika nám dávala podporu, ať už stát nebo samospráva.
- Osoba 2:** To byla doba! A nezapomeňme na tu světovou premiéru R.U.R. v lednu 1925. Čapek! To zvedlo prestiž všemu, co jsme dělali.
- Osoba 3:** Jenže pak přišla třicátá léta... a s nimi film. Lidi raději sedí v kině než v hledišti.
- Osoba 4:** I tak jsme se drželi. Někdy jsme byli i lepší než ti z Východočeského divadla. A to už něco znamená.
- Osoba 5:** Za druhé světové války jsme měli omezení, ale lidi potřebovali zapomenout. Divadlo bylo útočiště.
- Osoba 1:** Pamatujete cyklus Po cestách českého divadla? Čtrnáct her, 1941 až 42. To byla od nás odvaha.
- Osoba 2:** A pak ta úleva po válce. Znovu jsme otevřeli Klicperovo divadlo – slavnostně, 16. července 1945.
- Osoba 3:** Ale brzy potom to začalo skřípat. Ochotníci a profesionálové, každý chtěl prostor. Spory o budovu... to nebyly příjemné časy.
- Osoba 4:** Všechno vyvrcholilo v roce 1949. Krajské oblastní divadlo si budovu přivlastnilo a to pro nás znamenalo konečnou. Ach jo!
- Osoba 5:** První představení nového souboru – 14. září 1949. tsss. A pak už to šlo rychle. Staré spolky pomalu mizely.
- Osoba 1:** Zůstaly jen vzpomínky. Ale víte co? My jsme ten základ položili.
- Všichni:** Přesně!!!

### 3. SCÉNA

- Osoba 2:** Hele, vzpomínáte, jak to začalo být úplně jiné? Jak jsme najednou místo kulis tahali lampy z půdy a koberec z kabinetu?
- Osoba 3:** Jo... sedmdesátky, osmdesátky. Studio Beseda. To byla jiná liga. Malý scény, komorní atmosféra... všechno bylo blíž. I diváci.
- Osoba 4:** Pamatuju, jak jsme hráli vzadu v tom malém sále. Diváci skoro mezi náma, seděli na židlích, co vrzaly při každém pohybu.
- Osoba 5:** A Divadlo Drak! Bez něj by to nebylo ono. Loutky, poezie, podivný ticho... a přitom to šlo pod kůži víc než cokoliv.
- Osoba 1:** To byla doba hledání. Už ne jen kulisy a role. Hledali jsme atmosféru, otázky, sdílení. Skoro víc než příběh.
- Osoba 4:** Potom v roce '96 přišlo V podkroví. Intimní, menší scéna – ale co se tam všechno dalo! Byli jsme blízko divákům, skoro jako doma.
- Osoba 5:** A ještě předtím – 1995 – to byl velký rok. Začal festival Divadlo evropských regionů. Najednou k nám jezdili herci z celé republiky i ze zahraničí.
- Osoba 1:** To jsme najednou měli pocit, že jsme zase součástí něčeho většího. Že naše divadlo není jen nějaký místní sál.
- Osoba 2:** A ty názvy... ty byly jak počasí. Každou chvíli něco jinýho. V roce '49 – Krajské oblastní divadlo Hradec Králové.
- Osoba 3:** Od '61 do '68 jsme byli Divadlo Vítězného února. Zní to jako název vojenský přehlídky, co?
- Osoba 4:** Pak na chvíli zpátky k původnímu – Klicperovo divadlo. Ale jen na dva roky, to si člověk sotva stačil zvyknout.
- Osoba 5:** Od '71 až do roku '90 zase Divadlo Vítězného února. Dlouhej návrat, než se to vrátilo tam, kam to patří.

- Osoba 1:** Od roku 1990 jsme zase oficiálně Klicperovo divadlo. A tak to má být. Konečně název, co má kořeny, smysl a účtu.
- Osoba 2:** Změnilo se toho hodně. Spory, přejmenování, nové scény... Ale víš co?
- Osoba 1:** Pořád jsme hráli.
- Osoba 2:** A pořád hrajeme.
- Osoba 3:** Dokud bude pro koho...
- Osoba 4:** ...a dokud budeme mít co říct...
- Osoba 5:** ...tak tohle divadlo nikdy nezmizí.

## POSLEDNÍ SCÉNA

- Osoba 1:** Hele, já jsem úplně v háji. Ten test dneska nedám. Klicpera... já vím tak maximálně, že to není značka kafe.
- Osoba 2:** Jo, fakt. A víc nevím ani „ťuk“. Ale hele – pojdte si to říct nějak dohromady, třeba to dáme.
- Osoba 3:** No tak... jmenoval se Václav Kliment Klicpera, to víme.
- Osoba 4:** Jo, jo! A byl to dramatik, spisovatel... a myslím i básník?
- Osoba 5:** A narodil se v tom... v Chlumci nad... Sedlinou?
- Osoba 2:** Ne, ne. Chlumci nad Cidlinou. Ale skoro!
- Osoba 1:** To bylo v roce... počkej, 1792! To si pamatuju, protože jsem to napsal na lavici.
- Osoba 3:** Měl dva bráchy – Frantu a Karla. Ale rodiče neměli dost peněz, tak ho nemohli poslat studovat jako je.
- Osoba 4:** Tak ho šoupli na krejčího, po tátovi. Ale toho to strašně nebavilo.
- Osoba 5:** Tak šel k řezníkovi! Jako že to bude lepší? No úplně nevím, ale asi mu to taky nesedlo.
- Osoba 1:** A pak – když brácha Karel umřel – tak šel s tím druhým, Frantou, do Prahy na studia.
- Osoba 2:** Prvně filozofie, pak medicína, ale tam vydržel jen dva roky.
- Osoba 3:** Nakonec přešel na humanitní studia. A to dokončil v roce 1819. Jo?
- Osoba 4:** Jo, jo! A hned ten rok začal učit na gymnasiu v Hradci. A to je přesně ten moment, kdy se to celý rozjelo.
- Osoba 5:** Začal se věnovat češtině, literatuře a hlavně divadlu! A jeho žáci byli fakt jména – Tyl a Erben!
- Osoba 1:** Hele, on napsal 57 her! To je hustý. Já nenapišu ani 57 znaků do eseje bez bolesti.
- Osoba 2:** Proto máme dneska Klicperovo divadlo. Prostě po něm. Uznání, respekt a tak.
- Osoba 3:** Takže shrnutí: narozen 1792, Chlumec nad Cidlinou, dvě řemesla – krejčí a řezník, pak studia v Praze, pak učitel v Hradci, slavní žáci a 57 her.
- Osoba 4:** Jo, a že byl král českého divadla. I když mohl bejt král uzenin.
- Osoba 5:** (zvedne prst) A všechno to víme. Teď už jen doufat, že to ví i náš učitel.

**(Zazvoní. Všichni zhluboka vydechnou a zvedají se.)**

- Osoba 1:** No... tak buď test... nebo ochotnický soubor.

**Všichni:** *Divadlo Zoufalé Přestávky!*

**(Odejdou směrem ke třídě. Jeden si v chůzi opakuje „1792, 1792, 1792...“)**